

Redningsmannen

For ti år siden kom finanskrisen til Norge. Bankadvokat Sven Iver Sten var en av de første som fikk merke det da måtte redde en svært lønnsom bank på noen få døgn.

JOBDET DØGNET RUNDT: I dag ser advokat Sven Iver Steen i Arntzen de Besche tilbake på redningsaksjonen for ti år siden med bare gode minner, men da de sto på som verst virket det til tider ganske mørkt for å finne en løsning.

OLIVER ORSKAUG

oliver.orskaug@finansavisen.no

Da finanskrisen rullet inn over norsk næringsliv for ti år siden, var noen av de første som merket den de som jobbet i finansnæringen.

Bankene måtte hjelpes av myndighetene for å komme seg helskinnet gjennom uten alt for store skadevirkninger, men selv om ingen norske banker gikk over ende var det nære på.

Advokat Sven Iver Steen, som har vært managing partner i Arntzen de Besche de siste fire årene, sto midt oppi det da det blåst som verst.

Siden 90-tallet hadde han nesten sammenhengende vært juridiske rådgiver for det som i dag er kjent som BN Bank.

Ettertraktet

Opp gjennom årene hadde det vært mange beilere som hadde banket på bankens hvelv og ønsket å slå kloa i den vesle, men svært lønnsomme banken med hovedkontor i Trondheim. Men ingen lyktes. Fokus forsøkte seg flere ganger, Storebrand arbeidet for en «take over». Ja, ikke engang store DNB som den gang het DnC, fikk det til, selv om dette var en ønsket løsning også fra BN Banks side.

– Banken var på børs, så hvem som helst kunne kjøpe aksjer i den, men eierbegrensningene og politiske beslutninger gjorde at BN Bank forble uavhengig, sier Steen.

Men så i 2004 kom Islandsbanki på banen. På den tiden var det ingen tegn til finanskrisen på sagaøya, selv om flere var skeptiske til bankens soliditet etter år med kraftig kredittvekst. Men med «garantier» fra islandske myndigheter fikk Islandsbanki ja til å kjøpe BN Bank.

Den ble omdøpt til Islandsbanki, men det endret ikke noe på driften i Norge. Banken var fortsatt lønnsom.

Trøbbel i anmarsj

Så i 2006 endret finanskonsernet navn igjen, og dermed også navn i Norge. Glitnir var det nye varemerket, et navn de fleste kjenner i dag. I denne perioden bistod ikke Steen banken med juridiske tjenester.

Glitnir fyrte på med kreditt til de som ønsket det. De høye utlånene ble brukt til å finansiere oppkjøp av selskaper rundt om i

Europa. Det fantes knapt en virksomhet islandske entreprenører ikke eide en periode.

Så begynte de første varsellampene å blinke på Island.

– De tre kommersielle islandske bankene hadde lånt ut et beløp som var 11 ganger større en islendingenes brutto nasjonalprodukt, sier Steen.

Pengene hadde de islandske bankene lånt andre steder og de kunne ikke betale tilbake. Den islandske stat måtte trå til, selv om den egentlig ikke hadde råd.

Staten kjøpte 75 prosent av Glitnir for 600 millioner euro, selv om den praktisk talt var i insolvent.

Men midt oppi alt dette finansielle kaoset hadde banken også noe verdifullt, nemlig den norske datterbanken.

– Den var nok verdt noen milliarder, sier Steen.

Likviditetsskvis

Problemet for den norske grenen av Glitnir var at den hadde en kredittlinje til morbanken på Island.

– Den var på rundt to milliarder kroner og ble brukt til å utjevne de daglige svingningene i likviditet i den norske

datterbanken, sier Steen.

Han hadde som sagt ikke bistått banken på en stund, men mandag 6. oktober ved 16-tiden på ettermiddagen ringte telefonen til Steen.

I andre enden av telefonlinjen var Roar Nyhus som var nestleder i styret i Glitnir Bank i Norge.

– Han ba meg komme til deres kontor så raskt som mulig fordi banken skulle ha et styremøte.

Samme dag som Steen ble engasjert, hadde Glitnir på Island informert Glitnir i Norge, som drev lønnsomt, at kredittlinjen var struppet. Det rammet likviditeten i den norske banken raskt.

– Likviditet er et nøkkelord for banker. Uten det blir det nærmest umiddelbart et «run på banken». Alle vil ta ut pengene sine, si opp innlån og trekke opp kassakredittene sine, sier Steen.

Bankrise minutt for minutt

Når en bank først er havnet i en slik situasjonen, akselerer farten hurtig og krisen kommer rett i fleisen.

– Vi måtte jobbe fort ellers risikerte banken og eierne å tape store verdier. >>

FOTO: IVAN KVERME

Jeg kommer aldri til å glemme de dagene

Forretningsjuss
advokat, statsautorisert revisor, siviløkonom

RIID

RIID Advokatfirma leverer juridiske tjenester i tverrsnittet av næringslivets viktigste økonomiske områder.

Med over 20 års erfaring som siviløkonom, statsautorisert revisor og advokat kan vi tilby tjenester innen områdene selskapsrett, skatte-, avgifts-, regnskaps- og revisjonsrett og forretningsdrift og -utvikling.

- Skatt/Avgift
- Restrukturering
- Omorganisering
- Insolvens
- Styreansvar
- Skifte (generasjon/familie)
- Bokettersyn
- Transaksjoner (kjøp/salg virksomhet)

RIID Advokatfirma AS / riid.no

» Vi var egentlig et ganske lite team. Roar, jeg og noen andre sentrale personer i administrasjonen gikk i gang med en redningsaksjon, sier Steen.

Han måtte kvalitetssikre beslutninger som ble tatt opp mot lovverket, og han ga råd om hvilket juridisk spillerom banken hadde.

– Vi var på kontoret og i møter med flere aktører døgnet rundt. Det var lite tid til å sove, minnes Steen.

Selv om Glitnir i Norge var en solid bank, spilte det liten rolle når likviditeten var nærmest ikke-eksisterende.

– Situasjonen var så kritisk at kassen i banken ble talt opp flere ganger om dagen. Ingen visste om man hadde nok midler til å holde ut dagen og hvor man kunne få tak i frisk likviditet, sier Steen.

Banken måtte underrette Finanstilsynet om situasjonen slik loven krevde når kassen er bunnskrapt.

– Vi hadde møter med både dem og Norges Bank, og det spilte ingen rolle at det var midt på natten. Hver time var viktig, sier Steen.

Norges Bank vendte ryggen

Nå viste kalenderen tirsdag 7. oktober. Meldingen om at morbanken på Island var konkurs begynte å spre seg. Den norske datteren var ikke konkurs, men om man ikke fant en løsning raskt ville den lide samme skjebne.

Steen og Nyhus hadde allerede kontaktet Norges Bank og spurt om muligheten for å at sentralbanken utstedte S-lån eller

særlån til Glitnir i Norge.

Men Norges Bank vendte tommelen ned. – Svaret vi fikk, som jeg fortsatt til den dag i dag ikke forstår, var at Norges Bank ikke kunne utstede S-lån fordi det ikke var noen systemkrise.

Steen argumenterte med at det selvsagt ikke var noen systemkrise, men at det kunne bli det om Glitnir gikk over ende.

– En bank må jo være den første til å falle, og når det skjer så kan man lett få en systemkrise, sier Steen.

Glitnir var ikke alene om å føle kniven på strupen. Flere andre banker i Norge hadde merket at tilgangen på likviditet ble stram. Flere sparebanker og storbanken DNB Nor, som den het den gang, var også engstelige.

SMS-forhandlinger

Rune Bjerke sendte tekstmeldinger til statsministerens kontor og etter hvert også direkte til sin gode venn og partikollega Jens Stoltenberg, en mann han kjente svært godt. Bjerke var nemlig forloveren til Stoltenberg da han giftet seg i 1987.

Det ble i rekordfart etablert en solid krisepakke til banksektoren. En systemkrise ble avverget.

Men før denne krisepakken ble lansert, var det nødvendig å finne en løsning for BN Bank.

– Selv om det ikke ble noen løsning med Norges Bank ga vi ikke opp, sier Steen.

Fikk milliardgaranti

Den norske datterbanken Glitnir var en

synkende flåte og den måtte komme seg til grunnere vann og på land et sted.

Løsningen ble Bankenes Sikringsfond. De hadde 18 milliarder kroner på bok, og torsdag 9. oktober gikk de med på å stille en kreditt på fem milliarder kroner til Glitnir som de kunne trekke av, om det skulle være nødvendig.

– Det ga banken litt pusterom og ro til å arbeide med en mer permanent løsning. Og den kom raskere enn de hadde ventet.

Veldig god butikk

En rekke banker i Sparebank1-alliansen hadde forstått at den norske delen av Glitnir var solid og lønnsom. De måtte bare få orden på likviditeten, og sparebankene måtte være villige å ta en sjanse.

Det kom et bud på banken på 300 millioner kroner som ble godtatt av islendingene. Sparebankene med Finn Haugen i spissen tok over banken.

– Det var nok den beste investeringen sparebankene noen gang har gjort. Banken var nok verdt kanskje tre milliarder kroner, sier Steen.

I ettertid kan man se på det hele som en solskinnshistorie for kjøperne, men islendingene tapte mye.

I desember var alle avtaler i boks og Glitnir-navnet var en saga blott. BN Banken ble det nye navnet igjen.

– Det var i siste liten vi klarte å redde banken, og betydelige verdier ble reddet. Jeg kommer aldri til å glemme de dagene der, sier Steen.

VENSTRE:

DET VERSTE SOM KAN SKJE:

Om kundene forstår at banken er i krise, så løper de til minibanker og skranker for å ta ut det de har av penger i banken. Det var nære på at det skjedde med Glitnir i oktober 2008. FOTO: NTB SCANPIX

HØYRE:

LØSNINGEN: Adm. direktør i Glitnir i Norge, Morten Bjørnsen (t.v.) er nok evig takknemlig for at Finn Haugen i Sparebank1 kjøpte den islanske banken. Og det ble god butikk, siden de bare ga 300 millioner kroner for aksjene. Kort tid etter sluttet Bjørnsen. FOTO: NTB SCANPIX

Selv om det ikke ble noen løsning med Norges Bank ga vi ikke opp

PRØV ADVOKATJOBB.NO BRANSJENS EGEN JOBBPORTAL

- Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
- Leses både av jobbsøkere og av advokater som vil orientere seg i markedet.
- Rullerende nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

For annonseinformasjon, kontakt:
Jannicke Isaksen
tlf. 41 41 44 40
jannicke@advokatjobb.no

advokatjobb.no